

Бланка за кандидатстване на проект по Инструмента за възстановяване и устойчивост

1. Наименование на проекта.
Енергийно ефективни общински системи за външно изкуствено осветление (ВИО)
2. Описание на проекта (цели, основни дейности).
<p>Целта на проекта е реализиране на енергийни спестявания в крайното потребление на енергия, които да допринесат и ускорят постигането на националната цел за енергийна ефективност и чл. 7 от Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност, изменена с Директива ЕС 2018/2002, отбелязани като слаб напредък в доклада за България, публикуван на 26.02.2020 (SWD(2020) 501 final). Едновременно с това ще бъдат запазени и създадени работни места в компаниите за производство, доставка и инсталиране на електрически съоръжения и системи за ЕВИ и ще бъдат намалени разходите на общините за енергия и поддръжка на системи за външно изкуствено осветление (ВИО).</p> <p>Проектът предвижда предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реконструкция и модернизация на общински системи за външно изкуствено осветление. Целта на проекта е повишаване на енергийната ефективност, намаляване на разходите на енергия за ВИО и подобряване условията на живот на населението в страната чрез технологично обновление и модернизиране на системите за външно изкуствено осветление в България. Проектът е продължение на процедура "Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура - системи за външно изкуствено осветление на общините" по Програма "Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност", финансирана по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г., която приключва през 2020 г.</p> <p>Основните дейности са свързани с:</p> <ul style="list-style-type: none">• Демонтаж на съществуващи осветители, проводници и кабели;• Доставка и монтаж на нови осветители, проводници и кабели;• Доставка и монтаж на съоръжение/я за производство и съхранение на електрическа енергия от възобновяеми източници за собствено потребление в системата за ВИО;• Извършване на строително монтажни работи, пряко свързани с реконструкцията на системата/ите за външно изкуствено осветление;• Демонтаж на съществуващи средства за управление, доставка и монтаж на нови средства за управление, измерване и контрол, с възможност за надграждане и разширение, в т.ч. въвеждане или свързване към съществуваща система за автоматизация и управление на системата за външно изкуствено осветление;• Изготвяне на технически/работен проект;• Строителен надзор;• Авторски надзор;• Управление на проекта и публичност. <p>Основно изискване е реализиране на енергийни спестявания и намаляване потреблението на енергия и емисиите на CO₂ в общините в страната.</p>

Проектът допринася за постигане на стратегическата автономност, тъй като предвижда инвестиция в инфраструктура, чрез която ще се намалят нуждите от енергия и ще се повиши дела на използваната възобновяема енергия. Енергийната ефективност е важна за намаляване зависимостта, свързана с недостиг на енергия, а възобновяемата енергия осигурява още по-голяма автономност на потребителите на енергия и сигурност на системата.

Проектът предоставя равни възможности на всички, тъй като инфраструктурата – обект на интервенция е публична и от нея могат да се възползват еднакво всички групи в обществото. Още повече, подобряването на осветеността на публични места създава по-достъпна среда за хората в неравностойно положение, майките с деца, създава по-голяма сигурност за жените в тъмната част на деня и намалява риска от инциденти.

Проектът е в пълно съответствие с принципа “Do no significant harm”, тъй като неговата основна цел е спестяване на енергия и намаляване на емисиите CO₂. Изпълнителите по проекта ще бъдат избирани чрез обществена поръчка, които отговарят на всички европейски изисквания в областта на обществените поръчки, включително изискванията в областта на опазване на околната среда.

Мярката е допустима за област на намеса 026bis в приложението към Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост с коефициент на изменение на климата от 100 % и коефициент за целите в областта на околната среда от 40%

3. Бенефициент.

Общини по смисъла на чл. 14 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

4. Времени график за изпълнение на проекта, вкл. дейности, етапи¹.

1. Сключване на договори за 82 броя проекти, в съответствие с т. 8.1 - III тримесечие на 2022 г.
2. Организация и подготовка за набиране на нови проектни предложения: III - IV тримесечие на 2022 г.
3. Кандидатстване, провеждане на подбор на проектни предложения и сключване на договори: до IV тримесечие на 2023 г.
4. Изпълнение на проектите: до II тримесечие на 2025 г.

4.1. Кога най-рано може да започне изпълнението на проекта след неговото одобрение?

Поради налична пълна проектна готовност на 82 проекта за модернизация на общински системи за външно изкуствено осветление (вж. т. 8.1) фактическото изпълнение на проекти може да стартира още през 2022 г. (договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ могат да бъдат сключени в кратки срокове след получаване на одобрение за финансиране).

В същото време ще бъде обявена схема за кандидатстване на нови проекти. Нейната

¹ Графикът ще е релевантен за определянето на междинни цели в рамките на Плана за възстановяване и устойчивост и има пряко отношение към освобождаване на траншове от финансовата подкрепа по линия на Фонда за възстановяване и устойчивост.

подготовка и обявяване ще отнеме кратък срок, поради наличната изготвена документация за аналогична процедура по Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност и енергийна сигурност“, финансирана от ФМ на ЕИП 2014-2021.

5. Индикативен финансов ресурс по дейности, вкл. източници на финансиране (ДБ, европейско финансиране, частно финансиране, МФИ).

Максимален общ размер на инвестициите за периода – 179 852 221,28 лв.

Размер на финансирането от МВУ – 149 277 343,66 лв.

Размер на националното финансиране (разходи за ДДС) – 30 574 877,62 лв.

Интензитет на помощта - 50% БФП + 50 % безлихвен заем

* Заемните средства ще бъдат възстановявани от бенефициента за период от 5 години след приключване на проекта, като средствата ще постъпват във Фонда за декарбонизация.

Максимален размер на проектно предложение – ще бъде определен въз основа на категоризацията на общините, съгласно Заповед на министъра на РРБ (В България има 5 категории общини, ще бъдат определени 5 различни стойности за максимален размер на БФП).

Проектът ще се изпълнява в режим „не помощ“.

Съгласно пар. 203 от Известието публичното финансиране на инфраструктура, която не е предназначена за търговска експлоатация, по принцип е изключено от прилагането на правилата за държавна помощ. Безвъзмездната финансова помощ в рамките на проекта ще се предоставя на общините Бенефициенти в качеството им на органи на публичната власт и собственици на публична инфраструктура, които са длъжни да осигурят предоставянето на основни услуги за населението на тяхната територия и да осигурят поддържането на инфраструктурата.

5.1. Разпределете индикативно финансовия ресурс, според типа разход:

- Изграждане/рехабилитация на инфраструктура (СМР) - 80%
- Човешки капитал (повишаване на умения, преквалификация...) - 5%
- Труд (разходи за трудови възнаграждения, консултантски услуги ...) - 10%
- Технология (разходи за придобиване на нематериални дълготрайни активи – патенти, софтуер...) - 5%

6. Индикатори

6.1. Индикатор/и за резултат

Брой сключени договори за БФП: 160

- Начална стойност – 0 бр. [01.07.2022]
- Междинна стойност - 82 бр.² (62 502 421,28 лв.) [31.12.2022]
- Междинна стойност - 82 бр. (62 502 421,28 лв.) [30.06.2023]

- Крайна стойност – 160 бр. (179 852 221,28 лв.) [31.12.2023]
6.2. Индикатор/и за ефект
<p>Годишни енергийни спестявания в крайното потребление на енергия</p> <ul style="list-style-type: none"> - Начална стойност – 0 MWh/г. [01.09.2022] - Междинна стойност – 0 MWh/г. [31.12.2022] - Междинна стойност – 0 MWh/г. [30.06.2023] - Междинна стойност – 0 MWh/г. [31.12.2023] - Междинна стойност – 59 610,39 MWh/г. [31.12.2024]* - Междинна стойност – 0 MWh/г. [30.06.2025] - Крайна стойност – 127 884,88 MWh/г. [31.12.2025] <p><i>Допълнителни индикатори:</i> Годишни намаления на емисиите на CO₂ – 150 904,16 т./г³. Годишни спестявания на средства – 12 788 488 евро/г. Брой хора, които се възползват от подобрената енергийна ефективност – население и посетители на общините в България – 7 млн.</p> <p>*Срокът за изпълнение на проектите е 18 месеца.</p>
<p>Индикаторите са формирани от анализ на наличните обследвания за енергийна ефективност в базата данни на АУЕР, в това число конкретни данни от оценените проектни предложения по процедура "Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура - системи за външно изкуствено осветление на общините" по Програма "Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност", финансирана по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г., които ще бъдат финансирани по настоящия проект.</p>
7. Изисква ли реализацията на проекта провеждане на процедура по ЗОП?
Да. Процедурите ще бъдат проведени от бенефициентите - общините.
7.1. Ако се изисква процедура по ЗОП, каква част от дейностите и финансовият ресурс ще бъдат предмет на обществената поръчка?
Когато е приложимо 95%
7.2. Ако се изисква процедура по ЗОП, какъв е индикативният график за изпълнението ѝ?
Когато е приложимо през 2022-2024 г.

³ Количеството на емисиите на парникови газове е определено въз основа на количеството спестената енергия умножена по емисионен фактор от 1.18 tCO₂/MWh

8. Демаркация и допълняемост.

8.1. Ако са изпълнявани сходни проекти (независимо от източника им на финансиране), опишете как този проект надгражда/допълва постигнатото с предходните проекти.

Проектът е продължение на процедура "Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура - системи за външно изкуствено осветление на общините" по Програма "Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност", финансирана по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. (Програма BG ENERGY), която процедура приключи през 2020 г.

В рамките на процедурата 104 проекта са преминали успешно административната проверка и са допуснати до техническа оценка. От тях, предвид наличния финансов ресурс, са финансирани 22 проекта за модернизация на общински системи за външно изкуствено осветление. Без финансиране остават 82 проекта, преминали техническа и финансова оценка, които са в зряла степен на проектна готовност - извършено обследване за енергийна ефективност на системата/ите за външно изкуствено осветление, някои с изготвен работен проект, разработен и одобрен съобразно нормативните изисквания. В изпълнение на правилата на процедурата докладите за обследване за енергийна ефективност са преминали предварителна проверка в Агенцията за устойчиво енергийно развитие за съответствие със стандарт CEN/TR 13201 и някои допълнителни изисквания съгласно Критериите на Европейския съюз за зелени обществени поръчки за улично осветление и пътна сигнализация. В допълнение на това проектите са преминали през оценка за допустимост, както и техническа и финансова оценка по горепосочената процедура, но след изчерпване на ресурса на процедурата не биха получили безвъзмездна финансова помощ. Тези проекти (82 на брой) могат да бъдат финансирани на практика без да са необходими допълнителни административни усилия и допълнителни разходи. Всички 82 проекта са преминали етапа на административно съответствие и допустимост, одобрени са на този етап и са допуснати до етап на техническа и финансова оценка. Преди тяхното финансиране по настоящия проект, в хода на процедура по договаряне ще бъде дадена възможност на кандидатите единствено да коригират документи/части от проектното предложение, които не водят до промяна на техническите параметри на проекта, които са били предмет на оценка. Предвид това, всички 82 проекта могат да бъдат финансирани, въпреки, че 6 от тях са били предложени за отхвърляне по Програма BG ENERGY. В случай, че в процедурата по договаряне пропуските, поради които се предложени за отхвърляне, бъдат отстранени, тези 6 броя проекти също ще бъдат финансирани.

В периода до 2020 г. част от общинските администрации в България са подменили системите си за външно изкуствено осветление по други програми, чрез използване на ЕСКО модел за финансиране или със собствени средства.

Настоящият проект ще надгради и допълни съществуващата програма за финансиране на мерки за енергийна ефективност в улично осветление, като ще използва средствата за модернизиране на системите за външно изкуствено осветление на общинските администрации, чиито проекти са в пълна проектна готовност (82 бр.). Натрупаният опит ще бъде използван за подготовка на проекти за модернизация на системите за външно изкуствено осветление на още 78 общини в страната.

Всичко това гарантира бързо и успешно мултиплициране на реализираните ефекти от процедура "Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура - системи за външно изкуствено осветление на общините" по Програма "Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност" в повече общини в България.

8.2. Ако по линия на програмите от Споразумението за партньорство, централно управляваните инструменти на ЕС или Фонда за справедлив преход са предвидени за изпълнение сходни проекти, очертайте демаркацията с настоящия проект.

Не са предвидени

9. Проектът допринася ли пряко за изпълнение на някоя от Специфичните препоръки на Съвета, отправени към България в рамките на Европейския семестър в периода 2017-2020 г.? Моля, опишете как.

Препоръка 1 на Комисията от Препоръките на Съвета относно Националната програма за реформи за 2020 г. изрично призовава България „В съответствие с общата клауза за дерогация, да предприеме всички необходими мерки за ефективно справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване.“

Препоръка 3 на Комисията относно Препоръките на Съвета относно Националната програма за реформи за 2020 г. изрично призовава България „Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите в областта на **зеления и цифровия преход**, по-специално в областта на чистото и **ефективно производство и използване на енергията и ресурсите, екологичната инфраструктура** и устойчивия транспорт, като допринася за постепенната декарбонизация на икономиката, включително във въгледобивните региони.“

Настоящият проект е част от мерките, които българското правителство предприема за ефективно справяне с пандемията чрез запазване на икономическата активност и защита на работните места в българските предприятия, свързани с производството, доставката, дистрибуцията и изграждането на системи за ВИО, и на инсталации за производство на електрическа енергия от ВИ (Приоритет 1).

При изпълнението на проектите ще бъдат въведени нови технологични решения, позволяващи ефективно използване на електрическата енергия и провеждането на мониторинг на управлението. Освен постигане на енергийни спестявания, важен аспект от изпълнението на проекта е възможността за използването на екологично чиста енергия, с което да се редуцират емисиите на парникови газове и други вредни емисии за околната среда в страната.

Прилагането на мярката ще допринесе директно за стимулиране на зеления и цифровия преход и насърчи внедряването на технологични решения за по-ефективно управление и използване на енергията, които използват цифрови технологии.

С настоящия проект се дава приоритет на готови за реализация проекти в публичния сектор, които ще бъдат разположени на територията на цялата страна. Изпълняваните мерки са инфраструктурни, инвестиционни, поради което ще създадат условия за възстановяване на икономиката в регионите на интервенция. Дейностите са свързани с въвеждане на мерки за енергийна ефективност и възобновяема енергия във външното изкуствено осветление, което води до значителни спестявания на енергия и CO₂ и създава една модерна и екологична инфраструктура.

**10. Проектът допринася ли за изпълнението на реформа в даден сектор?
Моля, опишете как.**

Проектът предвижда финансово подпомагане на мерки за повишаване на енергийната ефективност и използване на енергия от ВИ при крайните потребители, което допринася за изпълнението на следните цели от Национална програма за реформи, Актуализация 2020 г. или накратко "Национална програма за реформи за 2020 г.":

По точка 3.3 Национални цели по пакет „Климат-енергетика“ са посочени конкретни политики и мерки за постигане на целите, които са валидни и по отношение на националните цели в областта климат-енергетика по стратегия „Европа 2020“. Националните цели за подобряване на енергийната ефективност и увеличаване използването на енергия от ВИ, определени в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г. (ИПЕК) са както следва:

- Дял на енергия от ВИ в брутно крайно потребление на енергия от 27,09 %;
- Постигане на 27,89 % намаление на потреблението на първична енергия и 31,67 % намаление на крайното потребление на енергия до 2030 г., спрямо референтния сценарий PRIMES 2007 г.

Проектът ще стимулира навлизането на ИКТ технологии, базирани на Интернет на нещата (IoT) решения за създаване на ефективна и интелигентна система за осветление от гледна точка на потреблението на енергия, свързаността и надеждното управление на системите за ВИО, които са основата на устойчивите градове. Проектът е стъпка към дигитализацията на енергийния сектор чрез въвеждане на технологии за анализ на данните за потреблението на енергия.

11. Проектът допринася ли за развитие на някой от аспектите на устойчивото икономическо развитие? Моля, опишете как.

Постигането на целта на проекта за енергийно ефективни общински ВИО ще има директен принос за постигането на следните Цели за устойчиво развитие на ООН:

- Цел № 7 Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички.

- Подцел 7.3 Да се удвои глобалният процент на подобрене на енергийната ефективност до 2030 г.

Енергийно ефективното осветление е приоритет както на национално, така и на европейско ниво. Уличното осветление е един от големите консуматори на енергия в общините, което оказва влияние на ръста на енергийното потребление през последните години. За българските общини повишаването на енергийната ефективност на системите за ВИО е както дългосрочна необходимост, така и възможност. Настоящия проект е значителна възможност да се обърне внимание на бъдещото потребление на енергия от общините с директен принос към подобрене на енергийната ефективност на страната и намаляването на емисии на парникови газове.

- Цел № 8 Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички.

Изпълнението на проекти за рехабилитация и модернизация на уличното осветление ще допринесе на първо място за намаляване на емисиите на парникови газове и повишаване на енергийната ефективност на градовете, но не по-малко важно – ще окаже положително въздействие от гледна точка на икономическия растеж и създаването на нови работни места и съществен стимул за инвестиции, водещи до възстановяване на икономическата активност и растежа на българската икономика.

- Цел № 9 Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите.

Изпълнението на проекти за повишаване на енергийната ефективност на системите за ВИО в съчетание с цифрови решения и такива с използване на възобновяема енергия е от изключителна важност за постигане на амбициозните цели за изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите. Дигитализацията предлага потенциал за повишаване на енергийната ефективност чрез технологии, които събират и анализират данни, преди да ги използват за извършване на промени във физическа среда (автоматично или чрез човешка намеса). Въвеждането на съпътстващи инструменти: внедряване на системи за енергиен мениджмънт и използване на информационни и комуникационни технологии ще осигури по-добро управление на общинската инфраструктура.

- Цел № 12 Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство

Спестяването на енергия е от най-бързите и разходно-ефективни начини за постигане на стратегическите цели за борба с климатичните промени, гарантиране на енергийната сигурност и постигане на устойчиво икономическо и социално развитие. Изпълнението на проекти за повишаване на енергийната ефективност на системите за ВИО в общините ще има стимулираща роля за намиране на нови решения за устойчиво потребление, тъй като изпълнението на общински проекти са с висока степен на видимост в публичния живот. Това води до повишаване на разбирането за ползите от енергийната ефективност и промяна на обществените нагласи в подкрепа на осигуряване на устойчиви модели на потребление.

12. Проектът допринася ли за изпълнението на целите на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030? Моля, опишете как.

Основната цел на проекта е в пълно съответствие със стратегическата цел на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 за повишаване на ресурсната – и в частност енергийната – производителност, при следване на принципите на кръговата икономика и стимулиране внедряването на нисковъглеродни, ресурсно ефективни и безотпадни технологии.

Проектът допринася пряко за ос на развитие 2: „Зелена и устойчива България“, Приоритет 4 „Кръгова и нисковъглеродна икономика“.

Повишаването на енергийната ефективност на системите за ВИО предоставя огромна - и до голяма степен неизползвана възможност за отговор на климатичната криза, за намаляване разходите за енергия на общините, за създаване на работни места, за подобряване качеството на въздуха, за намаляване емисиите на парникови газове и повишаване качеството на живот на гражданите. Модернизацията на системите за ВИО не се ограничава до повишаване на енергийната ефективност, а включва и фокус

върху устойчивото използване на ресурсите и прилагането на принципите на кръговата икономика, климатичните изменения и зелената инфраструктура. Съчетаването на ИКТ технологии, базирани на Интернет на нещата при проектите за повишаване на енергийната ефективност на системите за ВИО е важна предпоставка за постигане на въглеродна неутралност. Спестяването на енергия и разходи ще допринесе за повишаване на възможностите за инвестиране във възобновяеми източници и разработване на системи за мониторинг и управление на енергията на системите за ВИО.

Въвеждането на системи за мониторинг и управление на системите за ВИО освен подобрените операции за наблюдение и поддръжка на неизправности, предоставя на общинските власти нови възможности за гъвкавост при управлението на осветлението на общината.

13. Проектът допринася ли за изпълнението на целите и приоритетите, определени в Интегрирания национален план „Енергетика и климат“? Ако отговорът е „да“, моля, опишете как.

Проектът допринася за изпълнение на целите и приоритетите определени в ИПЕК по отношение на декарбонизацията и повишаването на енергийната ефективност. Проектът ще има директен принос за изпълнението на целите по т. 2.1.2. Измерение „Енергия от възобновяеми източници“ и т. 2.2. Измерение „Енергийна ефективност“. Изпълнението на мерки за енергийна ефективност в съчетание с използването на енергия от ВИ е от значение за постигане на целите за енергийна ефективност в първичното и крайното потребление на енергия до 2030 г. и на свързаното с тях намаление на енергийните разходи и емисиите на ПГ, както и повишаване на потреблението на енергия от ВИ.

Проектът ще допринесе пряко, в качеството на алтернативна мярка, и за постигането на Националната кумулативна цел на България за енергийна ефективност, определена съгласно изискванията на чл. 7 от Директива 2012/27/ЕС (изменена с Директива (ЕС) 2018/2002).

Повишаването на енергийната ефективност на системите за ВИО и намаляването на потреблението на енергия ще допринесе за постигане на целта на ИПЕК за подобряване на енергийната сигурност на страната чрез намаляване на зависимостта от внос на енергия.